

KLAGANDE

Ystad Hamn Logistik AB
Hamntorget 2
271 39 YSTAD

Ombud: **EN** , Klewe Advokater AB, Skomakaregatan 4, 211 34 Malmö

MOTPART

Myndighetsnämnden i Ystads kommun
271 80 YSTAD

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 11 juli 2007, dnr 505-810-07, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om mark- och grundvattenundersökningar

DOMSLUT

1. Miljödomstolen avslår överklagandet.
2. Miljödomstolen ändrar tidpunkten för när resultatet av de förelagda undersökningarna senast skall presenteras för miljöavdelningen till fyra (4) månader efter att denna dom har vunnit laga kraft.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden (numera Myndighetsnämnden) i Ystads kommun förelade genom delegationsbeslut den 6 december 2006, § DM 727, Preem Petroleum AB och Ystad Hamn Logistik AB att på angränsande fastigheter gemensamt undersöka utbredningen av den förorening som påträffats i den nordvästra delen av fastigheten Hamnen 2:31 i enlighet med ett antal punkter samt presentera resultatet av undersökningarna till miljöavdelningen senast den 31 mars 2007. Nämnden beslutade vidare att kostnaderna för undersökningarna skulle fördelas solidariskt mellan de två bolagen.

Ystad Hamn Logistik AB överklagade beslutet till länsstyrelsen, som ändrade det endast beträffande tidpunkten för när åtgärderna skulle vara utförda.

YRKANDEN M.M.

Ystad Hamn Logistik AB (fortsättningsvis YHL) överklagar länsstyrelsens beslut och yrkar i första hand att miljödomstolen skall undanröja det i de delar det avser bolagets solidariska ansvar för mark- och grundvattenundersökningar och i andra hand att bolagets ansvar skall jämkas. Bolaget anför i huvudsak följande.

YHL kan inte anses vara verksamhetsutövare avseende den verksamhet som bedrivits på fastigheterna Hamnen 2:2, 2:3 och 2:29 och som har orsakat de eventuella föroreningar som ligger till grund för beslutet. Vidare har YHL inte i något skede varit ägare till eller tomträttsinnehavare avseende fastigheterna. Även om ett sekundärt ansvar skulle aktualiseras kan bolaget således inte anses vara ansvarigt härför. För det fall miljödomstolen skulle anse YHL solidariskt ansvarigt för mark- och grundvattenundersökningar bör bolagets del i ansvaret jämkas, eftersom det finns stora osäkerheter i skälighetsbedömningen samt yttre faktorer som bidragit till föroreningarna, vilka YHL inte kunnat påverka.

Det är korrekt att Stuveribolaget, som sedermera namnändrades till YHL, har bedrivit Ystad kommuns del av hamnverksamheten i Ystad hamn. Hamnverksamheten har dock inte ansetts ge upphov till de eventuella föroreningarna på fastigheterna. Vidare har Stuveribolaget varken ägt eller ansvarat för drift och underhåll av de fasta anläggningarna i Ystad hamn.

År 1998 togs den huvudpipeline som nämns i beslutet ur drift. Två år senare, dvs. i samband med namnändringen av Stuveribolaget till YHL år 2000, tecknades arrendeavtal mellan bolaget och Ystad kommun. I enlighet med arrendeavtalet förändrades delvis fördelningen av arbetet i Ystad hamn och YHL fick nyttjanderätt till hamnanläggningar "att användas för bolagets verksamhet". Bolaget ansvarar således fr.o.m. år 2000 för löpande reparationer och underhåll av anläggningar i Ystad hamn och Ystad kommun ansvarar för planerat underhåll och investeringar. Varken Stuveribolaget eller

YHL har dock bedrivit verksamhet vid huvudpipelinen som kan anses ha givit upphov till några eventuella föroreningar.

Länsstyrelsen hänvisar till den ansvarsutredning som kommunen gjort i ärendet. Kommunen argumenterar i denna del för att YHL har varit verksamhetsutövare för huvudpipelinen och att pipelinen kan ha orsakat föroreningar på fastigheterna. Kommunen anser att YHL varit verksamhetsutövare för huvudpipelinen eftersom bolaget ägt och ansvarat för den del av pipelinen som ligger utanför den förorenade fastigheten Hamnen 2:31.

Länsstyrelsen anger att det är den som har den faktiska och rättsliga möjligheten att vidta en åtgärd som är att betrakta som verksamhetsutövare. I faktisk och rättslig möjlighet bedöms ägande vara av betydelse. Beslutet måste således tolkas som att länsstyrelsen, i enlighet med kommunen, anser att YHL har ägt den aktuella pipelinen och att bolaget därför måste anses ha haft ett sådant betydande inflytande över verksamheten vid pipelinen att bolaget är att anse som verksamhetsutövare. YHL har emellertid aldrig ägt huvudpipelinen, vilket framgår av punkten 3.3. i överklagandet dagtecknat den 27 december 2006. Vidare kan de löpande reparationer och underhåll av pipelinen som YHL ansvarar för idag inte vara att likställa med att ha sådan faktisk och rättslig möjlighet att vidta åtgärder beträffande pipelinen som innebär att ett bolag är verksamhetsutövare.

Det har överhuvudtaget inte bedrivits någon verksamhet vid huvudpipelinen efter år 1998 och Stuveribolaget var inte ansvarigt för pipelinen under tiden då den utnyttjades. Vid tiden för YHL:s övertagande av ansvaret för underhåll och reparation av huvudpipelinen år 2000 saknades vetskap om de eventuella föroreningar som nu anses ha orsakats av pipelinen, varför det inte heller kan anses föreligga ett sk. förvaringsfall.

Det har funnits en förorening i det nordvästra hörnet av fastigheten Hamnen 2:31 och denna förorening har inte inneburit någon efterbehandling på de aktuella fastigheterna. Beslutet kan inte tolkas på annat sätt än att kommunen och länsstyrelsen konstaterar att det finns en förorening på fastigheten Hamnen 2:31, vilken har spridit sig till de aktu

ella fastigheterna. Oberoende av att det sedan tidigare står klart att Preem Petroleum AB är ansvarig verksamhetsutövare för föroreningen på Hamnen 2:31 anser länsstyrelsen nu att YHL är solidariskt ansvarig för en eventuell förorening på de aktuella fastigheterna. Mot bakgrund av det anförda måste beslutet om solidariskt ansvar mellan YHL och Preem Petroleum AB ifrågasättas.

Det har vidare inte varit möjligt att fastställa den befintliga dagvattenledningens del i de föroreningar som de facto konstaterats (se länsstyrelsens beslut s. 5). Ansvarsutredningen måste ifrågasättas dels mot bakgrund av bedömningen av verksamhetsutövarbegreppet, dels mot bakgrund av att det inte förefaller ha genomförts någon reell skälighetsbedömning. En skälighetsbedömning kan leda till fullt, jämkat eller inget ansvar och i enlighet med de många oklarheter som föreligger avseende de eventuella föroreningarna på fastigheterna och bakgrunden härtill kan det inte vara rimligt att ålägga YHL solidariskt ansvar för mark- och grundvattenundersökningarna. Om YHL anses ha något ansvar för undersökningarna skall detta jämkas till att endast omfatta en mindre del av kostnaderna för de beslutade undersökningarna.

DOMSKÄL

Av andra punkten i övergångsbestämmelserna till SFS 2007:660 framgår att 10 kap. miljöbalken, i dess lydelse före den 1 augusti 2007, gäller beträffande den aktuella föroreningen. I målet tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Den som tar över en verksamhet, tar i princip över såväl rättigheter som skyldigheter för denna, se t.ex. Miljööverdomstolens dom den 5 december 2003, M 9822-02, MÖD 2003:127. En utgångspunkt för prövningen i detta mål är sålunda att både tidigare och nuvarande verksamhetsutövare enligt 10 kap. miljöbalken kan göras ansvariga för utredning av föroreningar.

YHL hette fram till år 2000 Ystads Stuveri AB. Ystad kommun har hela tiden varit ägare till bolaget. Samtliga fastigheter som undersökningarna omfattar har vidare ägts av Ystad kommun sedan i vart fall början av 1980-talet.

Det är ostridigt att de anläggningar som finns vid den aktuella föroreningen inte har varit i drift sedan 1998. Föroreningen måste således ha uppstått innan dess.

Miljödomstolen gör följande bedömning.

Ansvarsutredningen är delvis oklar. Det framgår t.ex. inte klart vem som ägde eller ansvarade för de olika verksamheterna och anläggningarna i Ystad hamn innan 1998. Oavsett vilket framstår det som uppenbart att Ystads kommun (hamnförvaltningen) haft ett sådant inflytande över och intresse i verksamheten i hamnen att kommunen bör anses ha ett ansvar för utredning av de nu aktuella föroreningarna. Frågan är om även det kommunala bolaget YHL har ett sådant ansvar och om ett föreläggande bör riktas mot det bolaget.

Av YHL:s uppgifter framgår att bolaget har bedrivit Ystad kommuns del av hamnverksamheten i Ystad hamn. YHL har dock oemotsagt hävdat att man inte har ägt huvudpipelin. Bolaget ansvarade i och för sig för lastning och lossning inom hamnområdet. I uppgift till myndighetsnämnden framgår dock att bolaget inte bedrivit någon verksamhet avseende lastning och lossning till pipelin. Det anges att det var de skilda oljebolagen som skötte detta.

Bolaget har genom avtal år 2000 tagit över ansvaret för driften och underhållet av de fasta anläggningarna i hamnen. Bolaget har nu nyttjanderätt till hamnanläggningar ”att användas för bolagets verksamhet”. Bolaget ansvarar för löpande reparationer och underhåll av anläggningarna.

YHL:s intresse i saken kan inte jämföras med ett sådant som en fristående entreprenör har för underhåll av anläggningarna. Genom nyttjanderättsavtalet får YHL i stället an-

ses ha fått ett självständigt verksamhetsansvar som även omfattar utredning av föroreningar som skedde under tid då annan aktivt bedrev verksamhet eller ansvarade för ledningarna. Detta ansvar gäller oavsett om föroreningarna var kända vid övertagandetillfället eller inte och oavsett att verksamheten var i en avvecklingsfas. Det har mot denna bakgrund varit möjligt att rikta ett föreläggande mot YHL. Att nämnden, såvitt framgår av utredningen, även hade kunnat rikta föreläggandet direkt mot kommunen spelar inte någon roll för giltigheten av föreläggandet mot YHL.

Den omständigheten att någon aktiv verksamhet inte har bedrivits sedan 1998, dvs. inte under den tid som YHL är att se som ansvarig för ledningarna, bör inte utgöra skäl för att nu jämka utredningsansvaret. Detta innebär dock inget ställningstagande till hur kostnadsansvaret för utredning och eventuell sanering slutligt bör fördelas mellan berörda parter.

Sammanfattningsvis bör föreläggandet stå fast. Tiden för att utföra det som krävs enligt föreläggandet bör dock flyttas fram enligt det som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande senast den 10 juni 2008.

Anders Bengtsson

Bertil Varenius

I avgörandet har deltagit rådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och miljörådet Bertil Varenius. Målet har handlagts av beredningsjuristen Charlotte Engell.